

I
(akti čije je objavljivanje obvezno)

UREDBA (EZ-a) br. 1228/2003 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 26. lipnja 2003.

o uvjetima pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije

(tekst relevantan za europski gospodarski prostor)
Službeni list L 176, 15.srpnja 2003. str. 1 - 10

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije¹,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskoga i socijalnoga odbora²,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

djelujući u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora³,

budući da:

- 1) Direktiva 96/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. vezano uz zajednička pravila za unutarnje tržište električne energije⁴, čini važan korak prema ostvarenju unutarnjeg tržišta električne energije;
- 2) na svom sastanku u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000. Europsko vijeće pozvalo je na brzi rad koji će se poduzeti kako bi se ostvarilo unutarnje tržište u sektoru električne energije i u sektoru plina te ubrzala liberalizacija u ovim sektorima s ciljem ostvarivanja u potpunosti djelotvornog unutarnjeg tržišta u ovim područjima;
- 3) stvaranje postojećeg unutarnjeg tržišta električne energije treba promicati kroz pojačanje trgovine električnom energijom, koja je trenutno nerazvijena u odnosu na druge ekonomske sektore;

---

¹ SL C 240 E, 28. kolovoza.2001, str. 72, i SL C 227 E, 24.9.2002, str. 440.

² SL C 36, 8. veljače.2002, str. 10.

³ Mišljenje Europskoga parlamenta od 13. ožujka 2002. (SL C 47 E, 27. veljače.2003, str. 379), zajedničko stajalište Vijeća od 3. veljače 2003. (SL C 50 E, 4. ožujka.2003, str.1) i odluka Europskoga parlamenta od 4. lipnja 2003. (još nije objavljena u Službenom listu).

⁴ SL L 27, 30. siječnja.1997, str. 20.

- 4) poštena, transparentna i izravno primjenjiva pravila koja odražavaju troškove, koja uzimaju u obzir usporedbu među djelotvornim mrežnim operaterima iz strukturalno usporedivih područja i koja nadopunjavaju odredbe Direktive 96/92/EZ, trebaju biti uvedena s obzirom na prekogranično određivanje tarifa i dodjeljivanje dostupnih interkonektorskih kapaciteta, kako bi se osigurao djelotvoran pristup sustavu prijenosa za potrebe prekograničnih djelovanja;
- 5) u svojim zaključcima od 30. svibnja 2000. Energetsko vijeće je pozvalo Komisiju, države članice i nacionalne regulatorne vlasti i uprave kako bi se osigurala pravovremena provedba mjera upravljanja zagušenjem, te u suradnji s Europskim operaterima prijenosnih sustava, brzo uvođenje jakog i dugoročnog sustava određivanja tarifa koji će signalizirati prikladnu raspodjelu troškova sudionicima na tržištu;
- 6) Europski parlament u svojoj Uredbi od 6. srpnja 2000. o drugom izvješću Komisije o stanju liberalizacije tržišta energijom, pozvao je na određivanje uvjeta korištenja mreža u državama članicama koji ne sprječavaju prekograničnu trgovinu električnom energijom i poziva Komisiju da da konkretne prijedloge usmjerene na nadilaženje svih postojećih zapreka trgovini unutar Zajednice;
- 7) važno je da treće zemlje koje čine dio Europskog sustava električne energije postupaju u skladu s pravilima ove Uredbe i smjernicama usvojenim u okviru ove Uredbe kako bi se povećalo djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- 8) ova Uredba određuje osnovne principe u pogledu određivanja tarifa i rasporeda kapaciteta, omogućavajući pri tom usvajanje smjernica koje detaljno opisuju daljnje relevantne principe i metodologije, kako bi se omogućila brza prilagodba na promijenjene okolnosti;
- 9) na otvorenom i konkurentnom tržištu operaterima prijenosnih sustava trebaju se nadoknaditi troškovi koje su imali uslijed toga što su bili domaćini prekograničnog protoka električne energije na svojim mrežama, i to od strane operatera prijenosnih sustava od kojih je prvobitno potekao prekogranični protok i sustava gdje ti protoci završavaju;
- 10) isplate i prihodi nastali uslijed naknada između operatera prijenosnih sustava, moraju se uzeti u obzir pri postavljanju državnih mrežnih tarifa;
- 11) stvarni iznos plativ za prekogranični pristup sustavu može značajno varirati ovisno o uključenim operaterima prijenosnih sustava, te kao rezultat razlika u strukturi sustava određivanja tarifa primijenjenog u državama članicama. Stoga je potreban određeni stupanj usklađenja kako bi se izbjegli poremećaji na tržištu;
- 12) potreban je ispravan sustav dugoročnih lokacijskih signala, zasnovan na načelu da razina naknada za pristup mreži treba odražavati ravnotežu između proizvodnje i potrošnje dane regije, na osnovu razlikovanja naknada za pristup mreži za proizvođače i/ili potrošače;

- 13) nije prikladno primijeniti tarife koje se odnose na udaljenost, ili ukoliko su postavljeni prikladni lokacijski signali, posebnu tarifu plaćaju samo izvoznici i uvoznici povrh općenite naknade za pristup državnoj mreži;
- 14) preduvjet djelotvorne konkurentnosti na unutarnjem tržištu su nediskriminirajuće i transparentne naknade za korištenje mreže uključujući interkonektorske linije u prijenosnom sustavu. Dostupni kapaciteti ovih linija postavljaju se na maksimalnu razinu sukladnu sigurnosnim standardima za pouzdan rad mreže;
- 15) važno je izbjeći poremećaj konkurentnosti koji proizlazi iz različitih normi sigurnosti, djelovanja i planiranja koje koriste operateri prijenosnih sustava u državama članicama. Osim toga, mora postojati transparentnost za sudionike na tržištu u pogledu dostupnih kapaciteta prijenosa i normi sigurnosti, djelovanja i planiranja koje utječu na dostupne kapacitete prijenosa;
- 16) moraju postojati pravila korištenja prihoda iz procedura upravljanja zagušenjem, osim ukoliko posebne karakteristike dotičnih interkonektora opravdavaju izuzimanje od ovih pravila;
- 17) treba omogućiti rješavanje problema zagušenja na različite načine, sve dok korištene metode daju jasne ekonomske signale operaterima prijenosnih sustava i sudionicima na tržištu te su zasnovane na tržišnim mehanizmima;
- 18) kako bi se osiguralo glatko funkcioniranje unutarnjeg tržišta, donosi se odredba za procedure koje omogućavaju usvajanje odluka i smjernica, među ostalim i u pogledu određivanja tarifa i rasporeda kapaciteta od strane Komisije, te također osigurava uključivanje regulatornih vlasti država članica u ovom procesu tamo, gdje je to prikladno kroz njihovo europsko udruženje. Regulatorne vlasti zajedno s drugim relevantnim vlastima u državama članicama imaju važnu ulogu u doprinosu ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta električne energije;
- 19) od država članica i nadležnih državnih vlasti treba tražiti da Komisiji pruže relevantne informacije. Takve informacije Komisija treba tretirati povjerljivima. Tamo gdje je to potrebno, Komisija mora imati mogućnost izravno zatražiti relevantne informacije o dotičnim poslovima, ukoliko su informirane nadležne državne vlasti;
- (20) državne regulatorne vlasti moraju osigurati poštivanje pravila sadržanih u ovoj Uredbi i u smjernicama usvojenim na temelju ove Uredbe;
- (21) države članice trebaju odrediti pravila o kaznama, primjenjivim na kršenje odredbi ove Uredbe i osigurati provedbu tih pravila. Te kazne moraju biti djelotvorne, primjerene i odvraćajuće;
- (22) s obzirom da cilj predloženog djelovanja, a to je postavljanje usklađenog okvira za prekograničnu razmjenu električne energije, ne mogu ostvariti države članice, stoga, mogu u skladu s omjerom i rezultatom radnje biti bolje ostvareni na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kao što je određeno člankom 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kao što je određeno u tom članku, ova Uredba ne ide dalje od onog što je potrebno da bi se ostvario ovaj cilj;

- (23) mjere potrebne za provedbu ove Uredbe donose se u skladu s odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. koja određuje procedure izvršenja provedbenih ovlasti, dodijeljenih Komisiji ⁵,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i opseg

Ova Uredba ima za cilj postaviti poštena pravila za prekograničnu razmjenu električne energije, te tako potaknuti konkurentnost na unutarnjem tržištu električne energije, pri tom uzimajući u obzir posebnosti nacionalnih i regionalnih tržišta. To će uključivati uspostavljanje mehanizama naknade za prekogranični protok električne energije i postavljanje usklađenih načela o naknadama za prekogranični prijenos energije i raspoređivanje dostupnih kapaciteta interkonektora između nacionalnih prijenosnih sustava.

Članak 2.

Definicije

1. U svrhu ove Uredbe, definicije sadržane u članku 2. Direktive 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. vezano uz zajednička pravila za unutarnje tržište električne energije i ukidanjem Direktive 96/92/EC ⁶, primjenjivat će se s iznimkom definicije "interkonektora", koja će se zamijeniti sljedećom:

"interkonektor" je prijenosna linija koja prelazi ili premošćuje granicu između država članica i koja spaja nacionalne prijenosne sustave država članica.

2. Također će se primjenjivati sljedeće definicije:

(a) "regulatorne vlasti" su one regulatorne vlasti koje su navedene u članku 23, stavku 1. Direktive 2003/54/EZ;

(b) "prekogranični protok" je fizički protok električne energije na prijenosnoj mreži države članice koji proizlazi iz aktivnosti proizvođača i/ili potrošača izvan te države članice na njejoj prijenosnoj mreži. Ukoliko prijenosne mreže dviju ili više država članica čine dio jednog kontrolnog bloka, u cijelosti ili djelomično, a u svrhu mehanizma naknade za operatere međuprijenosnih sustava koji se spominju samo u članku 3, kontrolni blok u cjelini se smatra tvorbenim dijelom prijenosne mreže dotične države članice, kako bi se izbjeglo da se protok unutar kontrolnih blokova smatra prekograničnim protokom te iz toga proizađu isplate naknade u skladu s člankom 3. Regulatorne vlasti dotične države članice mogu odlučiti koja od dotičnih država članica će biti ona, čiji se kontrolni blok u cjelini smatra njenim dijelom;

⁵ SL L 184, 17. srpnja 1999, str. 23.

⁶ Vidi str. 37. ovog Službenog lista.

- (c) "zagušenje" je situacija u kojoj interkonektor koji povezuje nacionalne prijenosne mreže ne može zadovoljiti sav fizički protok koji rezultira iz međunarodne trgovine kako traže sudionici na tržištu, zbog nedostatka kapaciteta interkonektora i/ili dotične nacionalne prijenosne mreže;
- (d) "deklarirani izvoz" električne energije je odašiljanje električne energije u jednoj državi članici na osnovu određenog ugovornog dogovora po kojem se istovremeno odgovarajuće preuzimanje ("deklarirani uvoz") električne energije događa u drugoj državi članici ili trećoj zemlji;
- (e) "deklarirani provoz" električne energije je situacija u kojoj se događa "deklarirani izvoz" električne energije i gdje predloženi put transakcije uključuje zemlju u kojoj se ne događa niti odašiljanje, niti istovremeno odgovarajuće preuzimanje električne energije;
- (f) "deklarirani uvoz" električne energije je preuzimanje električne energije u državi članici ili u trećoj zemlji istovremeno s odašiljanjem električne energije ("deklarirani izvoz") u drugu državu članicu;
- (g) "novi interkonektor" je interkonektor koji nije dovršen do datuma stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 3.

Mehanizam naknade za operatere međuprijenosnog sustava

1. Operateri prijenosnog sustava dobivaju naknadu za troškove koji su nastali kao rezultat toga, što su bili domaćini prekograničnog protoka električne energije na svojim mrežama.
2. Naknadu spomenutu u stavku 1. isplaćuju operateri nacionalnih prijenosnih sustava iz koje potječu prekogranični protoci i sustavi u kojima ti protoci završavaju.
3. Naknade se redovito isplaćuju u pogledu danog vremenskog perioda u prošlosti. Naknadno uštímanje isplaćenih naknada radi se kada je to potrebno, da bi se prikazali stvarno nastali troškovi.

Prvi vremenski period za koji se isplaćuju naknade bit će određen u smjernicama spomenutim u članku 8.
4. U skladu s procedurama spomenutim u članku 13, stavku 2, Komisija odlučuje o iznosima isplaćenih naknada.
5. Veličina prekograničnih protoka, u kojima se domaćin i veličina prekograničnih protoka koji potiču i/ili završavaju u nacionalnim prijenosnim sustavima, određuje se na osnovu fizičkog protoka električne energije stvarno izmjerenog u danom vremenskom periodu.

6. Troškovi, nastali kao rezultat toga što su bili domaćini prekograničnog protoka, određuju se na osnovu gledanja unaprijed u dugoročne prosječne inkrementalne troškove, uzimajući u obzir gubitke, investicije u novu infrastrukturu, i odgovarajući dio troškova postojeće infrastrukture, ukoliko se infrastruktura koristi za prijenos prekograničnih protoka, te posebice uzimajući u obzir potrebu za jamčenjem sigurnosti opskrbe. Pri određivanju nastalih troškova koriste se prihvaćene metodologije standardnog proračuna troškova. Dobit, koja je nastala na mreži kao rezultat toga što je bila domaćin prekograničnih protoka, uzima se u obzir da bi se smanjila primljena naknada.

Članak 4.

Naknade za pristup mrežama

1. Naknade koje primjenjuju mrežni operateri za pristup mrežama su transparentne, uzimaju u obzir potrebu za sigurnošću mreže te odražavaju stvarne dotad nastale troškove koji odgovaraju jednom djelotvornom i strukturalno usporedivom mrežnom operateru na nediskriminirajući način. Te naknade nisu povezane s udaljenošću.

2. Proizvođačima i potrošačima ("teretu") može se naplatiti pristup mrežama. Udio ukupnog iznosa mrežnih naknada koje imaju proizvođači, podložno potrebi pružanja prikladnih i djelotvornih lokacijskih signala, je niži nego udio koji imaju potrošači. Kada je to prikladno, razinu tarifa primijenjenih na proizvođače i/ili potrošače pružaju lokacijski signali na europskoj razini i uzimaju se u obzir iznosi mrežnih gubitaka, uzrokovanih zagušenja i investicijski troškovi infrastrukture. To ne sprječava države članice od pružanja lokacijskih signala na svom teritoriju ili od primjenjivanja mehanizama, kako bi osigurali da su naknade mrežnog pristupa koje imaju potrošači ("teret") ujednačene na cijelom njihovom teritoriju.

3. Kada se postavljaju naknade za pristup mreži sljedeće se uzima u obzir:

- isplate i prihodi koji proizlaze iz mehanizma naknade za operatera međuprijenosnih sustava;
- stvarno isplaćeni i primljeni iznosi kao i isplate koje se očekuju za buduće vremenske periode procijenjene na osnovu prošlih perioda.

4. Ukoliko su postavljeni odgovarajući i djelotvorni lokacijski signali u skladu sa stavkom 2, naknade za pristup mrežama koje se primjenjuju na proizvođače i potrošače, primjenjuju se bez obzira na države konačne destinacije, te države porijekla električne energije, kao što je određeno temeljnim komercijalnim ugovorom. To ne dovodi u pitanje naknade na deklarirani izvoz i deklarirani uvoz koji proizlazi iz upravljanja zagušenjem, naveden u članku 6.

5. Ne postoji posebna mrežna naknada na pojedine transakcije za deklarirani provoz električne energije.

Članak 5.

Pružanje informacija o interkonektorskim kapacitetima

1. Operateri prijenosnih sustava postavljaju mehanizme koordinacije i razmjene informacija kako bi se osigurala sigurnost mreža u kontekstu upravljanja zagušenjem.
2. Norme sigurnosti, djelovanja i planiranja koje koriste operateri prijenosnih sustava su javne. Objavljene informacije uključuju općenitu shemu za izračun ukupnog kapaciteta prijenosa i granice pouzdanosti prijenosa zasnovane na električnim i fizičkim obilježjima mreže. Takve sheme odobravaju regulatorne vlasti.
3. Operateri prijenosnih sustava objavljuju procjene dostupnog kapaciteta prijenosa za svaki dan, ukazujući na već rezervirani dostupni kapacitet prijenosa. Ove publikacije se izrađuju u određenim intervalima prije dana prijenosa, te uključuju u svakom slučaju procjene za tjedan unaprijed i za mjesec unaprijed, kao i brojčane pokazatelje očekivane pouzdanosti dostupnog kapaciteta.

Članak 6.

Opća načela upravljanja zagušenjem

1. Problemi zagušenja mreže rješavaju se nediskriminirajućim tržišnim rješenjima koja daju djelotvorne ekonomske signale sudionicima na tržištu i uključenim operaterima prijenosnih sustava. Problemi zagušenja mreže se po mogućnosti rješavaju metodama koje nisu zasnovane na transakcijama, tj. metodama koje ne uključuju odabir između ugovora pojedinih sudionika na tržištu.
2. Procedure smanjivanja transakcija koriste se samo u hitnim situacijama kada operater prijenosnog sustava mora djelovati na ekspeditivan način, a promjene u odašiljanju ili kompenzacijskoj trgovini nisu moguće. Svaka takva procedura primjenjuje se na nediskriminirajući način.

Osim u slučaju "više sile", sudionicima na tržištu kojima je dodijeljen kapacitet nadoknađuje se svako smanjivanje.
3. Maksimalni kapacitet interkonektora i/ili prijenosnih mreža koji utječe na prekogranični protok je dostupan sudionicima na tržištu, poštujući sigurnosne norme za pouzdan rad mreže.
4. Sudionici na tržištu informiraju dotične operatere prijenosnog sustava u razumnom vremenskom roku prije relevantnog operativnog perioda o tome, da li namjeravaju koristiti dodijeljeni kapacitet. Svaki dodijeljeni kapacitet koji nije korišten ponovno se stavlja na tržište na otvoren, transparentan i nediskriminirajući način.
5. Operateri prijenosnog sustava, koliko god je to tehnički moguće, umrežuju zahtjeve kapaciteta svakog protoka energije u suprotnom smjeru preko zagušene interkonektorske linije kako bi koristili tu liniju u njenom maksimalnom kapacitetu. Imajući uvijek na umu pouzdanost mreže, transakcije koje olakšavaju zagušenje se nikada ne odbijaju.
6. Svi prihodi koji proizlaze iz dodjeljivanja interkonektora, koriste se u jednu ili više sljedećih svrha:

- (a) jamčenje stvarne dostupnosti dodijeljenog kapaciteta;
- (b) mrežne investicije koje održavaju ili povećavaju interkonektorske kapacitete;
- (c) kao prihod koji regulatorne vlasti uzimaju u obzir pri odobravanju metodologije za izračunavanje mrežnih tarifa i/ili pri procjenjivanju da li tarife treba modificirati.

Članak 7.

Novi interkonektori

1. Novi interkonektori istosmjerne struje mogu po zahtjevu biti isključeni iz odredbi članka 6, stavka 6. ove Uredbe i članka 20. i 23, stavaka 2, 3. i 4. Direktive 2003/54/EZ pod sljedećim uvjetima:
  - (a) investicija mora poticati konkurenciju u opskrbi električne energije;
  - (b) razina rizika pridruženog investiciji je takva da se investicija neće dogoditi ukoliko se dozvoli iznimka;
  - (c) interkonektor posjeduje fizička ili pravna osoba koja je zasebna, barem u svom pravnom obliku, od operatera sustava u čijim sustavima će se izgraditi taj interkonektor;
  - (d) korisnicima interkonektora se nameću naknade;
  - (e) od djelomičnog otvaranja tržišta navedenog u članku 19. Direktive 96/92/EZ, ni jedan dio kapitalnih ili operativnih troškova interkonektora nije nadoknađen iz bilo koje stavke naknada isplaćenih za korištenje sustava prijenosa ili distribucije povezanih s interkonektorom;
  - (f) iznimka nije na štetu konkurencije ili djelotvornog funkcioniranja unutarnjeg tržišta električnom energijom, ili na štetu djelotvornog funkcioniranja reguliranog sustava na koji je interkonektor vezan.
2. Stavak 1. se također primjenjuje u iznimnim slučajevima za interkonektore izmjenične struje ukoliko su troškovi i rizici dotične investicije posebno visoki u usporedbi s uobičajenim troškovima i rizicima kada se povezuju dva susjedna nacionalna prijenosna sustava putem interkonektora izmjenične struje.
3. Stavak 1. se također primjenjuje na značajna povećanja kapaciteta postojećih interkonektora.
4. a) Regulatorne vlasti mogu od slučaja do slučaja odlučiti o iznimkama navedenim u stavcima 1. i 2. No države članice mogu odrediti da regulatorne vlasti predaju svoje mišljenje o zahtjevu za iznimkom službene odluke relevantnom tijelu u državi članici. To mišljenje se objavljuje zajedno s odlukom.

- b) (i) Iznimka može pokrivati sav ili dio kapaciteta novog interkonektora ili postojeći interkonektor sa značajno povećanim kapacitetom.
- (ii) Pri odlučivanju o dozvoljavanju iznimke, razmatra se od slučaja do slučaja potreba nametanja uvjeta u pogledu trajanja iznimke i nediskriminirajućeg pristupa interkonektoru.
- (iii) Pri odlučivanju o uvjetima iz (i) i (ii) posebno se pazi na dodatni kapacitet koji će se izgraditi, očekivani vremenski rok projekta i državne okolnosti.
- c) Pri odlučivanju o dozvoljavanju iznimke, relevantne vlasti mogu odobriti ili postaviti pravila i/ili mehanizme o upravljanju i raspodjeli kapaciteta.
- (d) Odluka o iznimci, uključujući i bilo koje uvjete navedene u (b), prikladno se objašnjava i objavljuje.
- (e) Svaka odluka o iznimci donosi se nakon savjetovanja s drugim državama članicama ili dotičnim regulatornim vlastima.

5. Komisiju trenutno obavještava nadležno tijelo o odluci dozvoljavanja iznimke, zajedno sa svim informacijama relevantnim za donošenje odluke. Ove informacije se mogu predati Komisiji u zbrojnom obliku te tako omogućiti Komisiji da donese dobro utemeljenu odluku.

Informacije posebno sadržavaju:

- detaljne razloge na osnovu kojih je regulatorna vlast, ili država članica, dozvolila iznimku, uključujući financijske informacije koje opravdavaju potrebu za iznimkom;
- napravljenu analizu o utjecaju na konkurenciju i djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije koji proizlazi iz dozvoljavanja iznimke;
- razloge za vremenski period i udio u ukupnom kapacitetu dotičnog interkonektora za koji je dozvoljena iznimka;
- rezultat savjetovanja s državama članicama ili dotičnih regulatornih vlasti.

Komisija može zatražiti unutar dva mjeseca od zaprimanja obavijesti da regulatorne vlasti ili dotična država članica promijene ili povuku odluku o dozvoljavanju iznimke. U slučaju da Komisija traži dodatne informacije period od dva mjeseca može se produžiti za jedan dodatni mjesec.

Ukoliko se dotične regulatorne vlasti ili država članica ne pridržavaju zahtjeva u periodu od četiri tjedna, konačna odluka će se donijeti u skladu s procedurom navedenom u članku 13, stavku 3.

Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Članak 8.

Smjernice

1. Tamo gdje je to prikladno, Komisija, u skladu s procedurom navedenom u članku 13, stavku 2, usvaja i mijenja smjernice o pitanjima navedenim u stavcima 2. i 3, a vezano uz mehanizam naknada za operatera međuprijenosnog sustava u skladu s načelima navedenim u člancima 3. i 4. Kada se prvi puta usvoje te smjernice, Komisija osigurava da smjernice pokrivaju u jednakoj mjeri barem pitanja navedena u stavku 2.a) i d) i stavku 3.

2. Smjernice određuju:

- (a) detalje o procedurama za određivanje koji su operateri prijenosnog sustava podložni plaćanju naknade za prekogranični protok, uključujući podjelu između operatera nacionalnih prijenosnih sustava iz kojih prekogranični protok potječe i sustava gdje ti protoci završavaju, u skladu s člankom 3, stavkom 2;
- (b) detalje o procedurama isplate koji će se poštivati, uključujući određivanje prvog vremenskog perioda za koji će se isplatiti naknada u skladu s drugom točkom članka 3, stavka 3;
- (c) detalje metodologije za utvrđivanje prekograničnog protoka za koji je bio domaćin i za koji treba isplatiti naknadu u skladu s člankom 3, i u pogledu količine i u pogledu vrste protoka, te za određivanje veličine tih protoka koji potječu iz i/ili završavaju u prijenosnim sustavima pojedinih država članica, u skladu s člankom 3, stavkom 5;
- (d) detalje metodologije za utvrđivanje troškova i dobiti nastalih kao rezultat toga, što je bio domaćin prekograničnih protoka, u skladu s člankom 3, stavkom 6;
- (e) detalje o tretiranju u kontekstu unutarnjeg mehanizma naknade za operatere prijenosnih sustava, protoka električne energije koji potječe ili završava u zemljama izvan Europskoga gospodarskoga prostora;
- (f) sudjelovanje nacionalnih sustava koji su međusobno povezani kroz vodove istosmjernje struje u skladu s člankom 3.

3. Smjernice također određuju prikladna pravila koja vode progresivnom usklađenju temeljnih načela za određivanje naknada koje se primjenjuju na proizvođače i potrošače (teret) unutar nacionalnih sustava tarifa, uključujući odraz mehanizma naknade za operatere prijenosnih sustava na nacionalne mrežne naknade i pružanje prikladnih i djelotvornih lokacijskih signala u skladu s načelima navedenim u članku 4.

Smjernice određuju prikladne i djelotvorne, usklađene lokacijske signale na europskoj razini.

Sva usklađenja u ovom smislu neće spriječiti države članice da primjenjuju mehanizme kojima osiguravaju da su naknade za pristup mreži nametnute potrošačima razmjerni na cijelom njihovom teritoriju.

4. Tamo gdje je to prikladno, Komisija djelujući u skladu s procedurom navedenom u članku 13, stavku 2, mijenja smjernice o vođenju i raspoređivanju dostupnog kapaciteta prijenosa interkonektora između nacionalnih sustava postavljenih u Prilogu, u skladu s načelima navedenim u člancima 5. i 6, a posebno da bi se uključile detaljne smjernice o svim metodologijama raspoređivanja kapaciteta primijenjenih u praksi i kako bi se osiguralo da se mehanizmi upravljanja zagušenjima razviju na način koji je kompatibilan s ciljevima unutarnjeg tržišta. Kada je to prikladno, u tijeku takvih promjena postavljaju se zajednička pravila o minimalnim sigurnosnim i operativnim normama za korištenje i rad mreže, kao što je navedeno u članku 5, stavku 2.

Prilikom usvajanja ili mijenjanja smjernica, Komisija osigurava da smjernice pružaju minimalan stupanj usklađenja potrebnog da bi se ostvarili ciljevi ove Uredbe te da ne idu dalje od onog što je potrebno za tu svrhu.

Prilikom usvajanja ili mijenjanja smjernica, Komisija naznačuje koje je radnje poduzela u pogledu poštivanja pravila u trećim zemljama koje čine dio europskog sustava električne energije, s dotičnim smjernicama.

Članak 9.

Regulatorne vlasti

Regulatorne vlasti će pri izvršavanju svojih odgovornosti osigurati poštivanje ove Uredbe i smjernica usvojenih sukladno članku 8. Međusobno će surađivati, kao i s Komisijom, onda kada je to prikladno za ostvarenje ciljeva Uredbe.

Članak 10.

Pružanje informacija i povjerljivost

1. Države članice i regulatorne vlasti na zahtjev pružaju Komisiji sve potrebne informacije u svrhu članka 3, stavka 4. i članka 8.

Posebno u svrhu članka 3, stavka 4. i članka 3, stavka 6, regulatorne vlasti redovito pružaju informacije o stvarnim troškovima nacionalnih operatera prijenosnih sustava, kao i podatke i sve relevantne informacije vezane uz fizičke protoke u mrežama operatera prijenosnih sustava i troškove mreže.

Komisija postavlja razumni vremenski rok unutar kojeg se moraju pružiti informacije, uzimajući u obzir složenost traženih informacija i žurnost kojom je ta informacija potrebna.

2. Ukoliko dotična država članica ili regulatorna vlast ne pruže te informacije unutar danog vremenskog roka sukladno stavku 1, Komisija može zatražiti sve informacije potrebne u smislu članka 3, stavka 4. i članka 8. izravno od dotičnih poduzeća.

Kada poduzeću šalje zahtjev za informacijama, Komisija istovremeno šalje primjerak zahtjeva regulatornim vlastima države članice na čijoj se teritoriji nalazi sjedište poduzeća.

3. U svom zahtjevu za informacijama, Komisija navodi pravnu osnovu zahtjeva, vremenski rok unutar kojeg treba pružiti informacije, svrhu zahtjeva, te također kazne određene u članku 12, stavku 2. za pružanje nepotpunih, netočnih i zavaravajućih informacija. Komisija postavlja razumni vremenski rok uzimajući u obzir složenost traženih informacija i žurnost kojom je ta informacija potrebna.

4. Vlasnici poduzeća ili njihovi predstavnici, te u slučaju pravnih osoba, osobe koje su ovlaštene da ih zastupaju po zakonu ili po instrumentu udruživanja, dostavljaju tražene informacije. Opunomoćeni odvjetnici mogu pružiti informacije u ime svojih klijenata, no u tom su slučaju klijenti u potpunosti odgovorni, ukoliko je dostavljena informacija nepotpuna, netočna ili zavaravajuća.

5. Kada poduzeće ne dostavi tražene informacije u vremenskom roku koji je dala Komisija, ili ukoliko pruži nepotpune informacije, Komisija može odlukom zatražiti pružanje informacija. U odluci se navodi koje se informacije traže i postavlja se odgovarajući vremenski rok unutar kojeg će se informacije dostaviti. U odluci se navode kazne koje su predviđene člankom 12, stavkom 2. Također se navodi pravo da odluku razmotri Sud Europskih zajednica.

Komisija istovremeno šalje primjerak svoje odluke regulatornim vlastima države članice unutar čijeg teritorija se nalazi prebivalište osobe ili sjedište poduzeća.

6. Informacije prikupljene u skladu s ovom Uredbom koriste se samo u svrhu članka 3, stavka 4. i članka 8.

Komisija neće otkriti one informacije stečene u skladu s ovom Uredbom koje nose obveze poslovne tajne.

Članak 11.

Pravo država članica da daju detaljnije mjere

Ova Uredba neće dovesti u pitanje prava država članica da zadrže ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih postavljenih u ovoj Uredbi i smjericama navedenim u članku 8.

Članak 12.

Kazne

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 2, države članice postavljaju pravila o kaznama primjenjivim na kršenje odredbi ove Uredbe, te poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se osigurala provedba ovih odredbi. Predviđene kazne moraju biti djelotvorne, primjerene i odvraćajuće. Države članice će obavijestiti Komisiju o tim odredbama najkasnije do 1. srpnja 2004. te će je odmah obavijestiti o bilo kojim naknadnim izmjenama koje utječu na ove odredbe.

2. Komisija može odlukom odrediti globu za poduzeće, koja ne prelazi 1% ukupnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini, u slučaju da su namjerno ili nesavjesno dali netočne, nepotpune ili zavaravajuće informacije kao odgovor na zahtjev postavljen na temelju članka 10, stavka 3. ili nisu dali informacije unutar vremenskog roka određenog odlukom usvojene na temelju prve točke članka 10, stavka 5.

Pri određivanju globe uzet će se u obzir težina nepoštivanja uvjeta prve točke.

3. Kazne predviđene u skladu sa stavkom 1. i odluke donesene u skladu sa stavkom 2. nisu kaznenopravnog karaktera.

Članak 13.

Odbor

1. Komisiji će pomagati Odbor.
2. Kada se poziva na ovaj stavak, primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ s obzirom na odredbe njenog članka 8.

Period prikazan u članku 5, stavku 6. Odluke 1999/468/EZ postavljen je na tri mjeseca.

3. Kada se poziva na ovaj stavak, primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ s obzirom na odredbe njenog članka 8.
4. Komisija usvaja svoj vlastiti poslovnik.

Članak 14.

Izvešće Komisije

Komisija nadgleda provedbu ove Uredbe. Unutar tri godine od stupanja na snagu ove Uredbe predaje Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o iskustvima stečenim u primjeni Uredbe. Izvješće posebice preispituje koliko je Uredba bila uspješna u osiguravanju nediskriminirajućih uvjeta koji odražavaju troškove za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije, kako bi se doprinijelo odabiru korisnika na dobro funkcionirajućem unutarnjem tržištu i dugoročnoj sigurnosti opskrbe, kao i do kojeg stupnja su prisutni djelotvorni lokacijski signali. Ukoliko je to potrebno, izvješće prate odgovarajući prijedlozi i/ili preporuke.

Članak 15.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana njene objave u Službenom listu Europske unije.

Ona se primjenjuje od 1. srpnja 2004.

Ova Uredba u cijelosti obvezuje i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu, 26. lipnja 2003.

Za Europski parlament
Predsjednik
P. COX

Za Vijeće
Predsjednik
A. TSOCHATZOPOULOS

PRILOG

Smjernice o upravljanju i raspoređivanju dostupnih kapaciteta prijenosa interkonektora između nacionalnih sustava

Općenito

1. Metode upravljanja zagušenjem, koje provode države članice, bave se kratkoročnim zagušenjima na tržišno i ekonomski djelotvoran način, dok istovremeno pružaju signale ili poticaje za djelotvornu mrežu i stvaranje investicija na pravim lokacijama.
2. Operateri prijenosnih sustava, ili kada je to prikladno države članice, daju nediskriminirajuće i transparentne norme koje opisuju u kojem slučaju se koriste koje metode upravljanja zagušenjem. Te norme, zajedno sa sigurnosnim normama, opisane su u javno dostupnim dokumentima.
3. Različito tretiranje različitih vrsta prekograničnih transakcija, bilo da su fizički bilateralni ugovori ili ponude na stranom organiziranom tržištu, minimalno je kada se izrađuju pravila specifičnih metoda upravljanja zagušenjem. Metode za raspoređivanje rijetkih kapaciteta prijenosa moraju biti transparentne. Za svaku razliku u tretiranju transakcija mora se dokazati da ne remeti ili sprječava razvoj konkurencije.
4. Indikatori cijena koji proizlaze iz sustava upravljanja vode zagušenju.
5. Operateri prijenosnih sustava pružaju tržištu "čvrst" kapacitet prijenosa, onoliko, koliko je to moguće. Razumni dio kapaciteta može se ponuditi tržištu u uvjetima smanjene čvrstoće, ali u svakom su trenutku precizni uvjeti prijevoza putem prekograničnih linija obznanjeni sudionicima na tržištu.
6. Uzimajući u obzir činjenicu da je europska kontinentalna mreža jako isprepletena mreža i da korištenje interkonektorskih linija ima utjecaj na protok električne energije na barem dvije strane državne granice, nacionalni regulatori osiguravaju da, ni jedna procedura upravljanja zagušenjem sa značajnim utjecajem na protok električne energije u drugim mrežama, ne bude razvijena jednostrano.

Položaj dugoročnih ugovora

1. Prava prioritetnog pristupa kapacitetu interkonektora neće biti dodijeljena onim ugovorima koji krše članke 81. i 82. Ugovora EZ-a.
2. Postojeći dugoročni ugovori nemaju pravo pretkupnje kada dođe vrijeme njihovog obnavljanja.

Pružanje informacija

1. Operateri prijenosnog sustava primjenjuju odgovarajuće mehanizme koordinacije i razmjene informacija kako bi jamčili sigurnost mreže.
2. Operateri prijenosnog sustava objavljuju sve relevantne podatke vezane uz prekogranične ukupne kapacitete prijenosa. Osim ljetnih i zimskih ATC vrijednosti, procjene kapaciteta prijenosa za svaki dan objavljuju operateri prijenosnih sustava u nekoliko vremenskih intervala prije dana prijevoza. Tržištu su dostupne precizne, barem tjedan dana unaprijed napravljene procjene, a operateri prijenosnih sustava također nastoje pružiti informacije mjesec dana unaprijed. Uključen je i opis čvrstoće podataka.
3. Operateri prijenosnih sustava objavljuju općenitu shemu za izračunavanje ukupnog kapaciteta transfera i granica pouzdanosti prijenosa, osnovanu na električnim i fizičkim realnostima mreže. Takvu shemu potvrđuju regulatori dotične države članice. Sigurnosne norme i norme djelovanja i planiranja čine integralni dio informacija koje operateri prijenosnog sustava objavljuju u javno dostupnim dokumentima.

Načela metoda za upravljanje zagušenjem

1. Problemi zagušenja mreža se po mogućnosti rješavaju metodama koje nisu zasnovane na transakcijama, tj. metodama koje ne uključuju odabir između ugovora individualnih sudionika na tržištu.
2. Dotični operateri prijenosnog sustava mogu ponovno zajedno koristiti prekogranično koordinirano odašiljanje ili kompenzacijsku trgovinu. Troškovi koje operateri prijenosnog sustava imaju pri kompenzacijskoj trgovini ili ponovnom odašiljanju, moraju biti na djelotvornoj razini.
3. Moguće prednosti kombinacije razdvajanja tržišta, ili drugih tržišno zasnovanih mehanizama, za rješavanje "trajnog" zagušenja i kompenzacijskoj trgovini za rješavanje privremenog zagušenja, odmah se istražuju kao dugotrajniji pristup upravljanja zagušenjem.

Smjernice za otvorene dražbe

1. Sustav dražbi mora bit kreiran na takav način, da svi dostupni kapaciteti budu ponuđeni tržištu. To se može napraviti tako, da se organiziraju složene dražbe na kojima se kapaciteti stavljaju na dražbu s različitim trajanjem i različitim karakteristikama (npr. u pogledu očekivane pouzdanosti dotičnog dostupnog kapaciteta).

2. Ukupni kapacitet interkonektora se nudi na nizu dražbi koje, na primjer, mogu biti održane godišnje, mjesečno, tjedno, dnevno ili nekoliko puta dnevno u skladu s potrebama dotičnih tržišta. Svaka ta dražba raspodjeljuje prepisani dio dostupnog kapaciteta transfera plus svaki preostali kapacitet koji nije raspoređen u prethodnim dražbama.
  3. Procedure otvorene dražbe pripremaju se u bliskoj suradnji između nacionalne regulatorne vlasti i operatera prijenosnih sustava i kreirane su na takav način da dozvoljavaju ponuđačima sudjelovanje i u dnevnim zasjedanjima bilo kojeg organiziranog tržišta (npr. razmjena električne energije) u dotičnim zemljama.
  4. Protok električne energije u oba smjera preko zagušenih linija, u principu je povezan, kako bi se maksimalizirao kapacitet prijevoza u smjeru zagušenja. No procedure povezivanja protoka su u skladu sa sigurnim djelovanjem sustava električne energije.
  5. Kako bi se tržištu ponudilo što je više moguće kapaciteta, financijski rizici vezani uz povezivanje protoka pripisat će se onim stranama koje uzrokuju ostvarenje tih rizika.
  6. Svaka usvojena procedura dražbe upućuje indikatore cijena sudionicima na tržištu. Prijevoz u smjeru suprotnom od dominantnog toka električne energije olakšava zagušenje, te tako rezultira dodatnim kapacitetom prijevoza putem zagušene povezujuće linije.
  7. Kako se ne bi riskiralo stvaranje ili otežavanje problema vezanih uz bilo koji dominirajući položaj sudionika na tržištu, maksimalni iznos kapaciteta koji može kupiti/posjedovati/koristiti bilo koji pojedini sudionik na tržištu, na dražbi ozbiljno razmatraju nadležne regulatorne vlasti pri kreiranju bilo kojeg mehanizma dražbe.
  8. U svrhu promicanja likvidnog tržišta električne energije, može se slobodno trgovati kapacitetom kupljenim na dražbi, dok operateri prijenosnih sustava ne budu obaviješteni da će se kupljeni kapacitet koristiti.
-

